

Către: **Ministerul Justiției**

Nr.15 -26/NC din 09.02.2026

Ref: propuneri la proiectul de lege privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor (nr. unic 353/MJ/2025)

Asociația Businessului European (EBA Moldova) se adresează în contextul proiectului de lege privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor (**nr. unic 353/MJ/2025**) și constată că propunerile consistente transmise prin demersul nr. 77/25-EC din 27 mai 2025 nu au fost luate în considerare, fapt confirmat prin tabelul de sinteză prezentat împreună cu proiectul de lege spre avizare repetată.

În context comunicăm următoarele obiecții și propuneri:

1. Proiectul de lege nu este armonizat cu actele normative sectoriale. Spre exemplu: prevederile Codului de procedură penală, art. 2 Legea procesuală penală stabilește că *(1) Procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod și (4) Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.*

2. Proiectul exclude de la obiectul de reglementare orice informație atribuită la secret de stat.

Directiva 2016/680 – NU prevede astfel de cerințe. Mai mult, aceste cerințe contravin declarației Republicii Moldova stabilite prin Legea nr. 271/2013 prin care: „În conformitate cu art. 3 pct. 2 lit. a) din convenție, Republica Moldova nu va aplica prevederile convenției:

b) prelucrărilor de date cu caracter personal atribuite la secret de stat în modul stabilit, cu excepția celor efectuate în cadrul acțiunilor de prevenire și investigare a infracțiunilor, al punerii în executare a sentințelor de condamnare sau al altor acțiuni ce țin de procedura penală ori contravențională, în condițiile legii;”

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=21759&lang=ro

Mai mult, proiectul generează înțeles greșit din motiv că, conține norme care se contrazic, prin care:

Art. 13 alin. (3) lit. d) din proiect determină dreptul de a amâna, restricționa sau omite furnizarea informațiilor cu privire la drepturile persoanei vizate în cazul protejării securității naționale. Astfel, se impune întrebarea: care este necesitatea și înțelesul semantic al aceste prevederi în coroborare cu art. 2 alin. (3) din același proiect prin care se determină că informațiile atribuite la secret de stat nu fac obiectul de reglementare a acestui proiect.

Această contradicție încă o dată demonstrează că excepția de la art. 2 alin. (3) din proiect este eronată și disproporționată și contravine Directivei 2016/680.

3. Proiectul nu transpune noțiunile din Directivă și face referință eronat la noțiunile din Legea nr. 195/2024. Se face trimitere, eronat, la noțiuni care nu se regăsesc în Directiva 2016/680 precum: *sediu; parte terță; consimțământ; număr de identificare național; reprezentant; întreprindere; grup de întreprinderi; marketing direct, cifră totală de afaceri* – care are înțelesul – valoare totală a vânzărilor de produse realizată de o întreprindere în cursul perioadei de gestiune, inclusiv la nivel mondial. Cifra totală de afaceri este asimilată:

a) cu suma veniturilor aferente dobânzilor și suma veniturilor neaferente dobânzilor – pentru bănci, instituții care acordă împrumuturi;

b) cu valoarea totală a primelor brute subscrise, inclusiv de reasigurare, – pentru societățile de asigurări.

Mai mult, nu este clară necesitatea transpunerii unei singure noțiuni - *operator de date*, care în viziunea autorilor este identificată și se regăsește în Legea nr. 195/2024, fapt care în mod cert determină interpretarea selectivă și eronată a argumentelor.

4. La art. 8, nejustificat se conferă dreptul operatorilor (Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Inspectoratul General de Poliție, Ministerul Afacerilor Interne, etc.) de a determina termenele de ștergere a datelor acolo unde legislația nu prevede expres un termen de stocare - este o normă abuzivă, care sfidează securitatea raporturilor juridice, or, la art. 5 din Directiva 2016/680, clar se specifică obligația de a determina aceste termene de legislație, iar respectarea acestor măsuri trebuie să facă obiectul unor măsuri procedurale.

5. La art. 9 lit. d) nejustificat se exclude calitatea „părților” și se substituie cu calitatea de „persoană”. Astfel, prevederea similară la art. 6 lit. d) din Directivă expres determină „părțile” și nu „persoanele” care pot fi un cerc nedeterminat, iar partea în proces trebuie să aibă calitate procesuală. A se menționa că organele din sectorul polițienesc, adesea pentru a evita garanțiile prevăzute de Codul de procedură penală, citează părțile și face activități de colectare a datelor în baza Codului

administrativ, iar ulterior, decid dacă alătură la cauza penală informațiile obținute sau nu.

6. La art. 13 eronat nu se transpun prevederile alin. (4) din art. 13 din Directiva 2016/680, care stabilește că „(4) Statele membre pot adopta măsuri legislative pentru a stabili categoriile de prelucrare care pot intra, integral sau parțial, sub incidența oricăreia dintre literele de la alineatul (3).”

A se menționa că nici Tabelul de concordanță nici Nota de fundamentare a proiectului NU justifică acest vid – or, este evident că excepțiile de la art. 2 alin. (3) privind excluderea informațiilor atribuite la secret de stat în totalitate, sunt exorbitant de generoase în raport cu acest aliniat din Directivă, fapt care duce la un exces de eroziune a normelor de referință.

7. La art. 15 alin. (4) din proiect, chiar dacă conform Tabelului de concordanță prevederile similare din art. 16 alin. (4) din Directivă ar fi „opționale” în acest caz se stabilește expres dreptul de a „omite integral sau parțial transmiterea de informații” pentru scopurile de protejare a ordinii publice, securității naționale și drepturile și libertățile altora – or, Directiva 2016/680 prevede expres dreptul la „restricționare” și nu dreptul la „omitere”, înțelesul fiind total divers, atât timp cât restricționarea presupune o perioadă determinată de timp și nu nelimitată cum rezultă din termenul de „omitere”.

8. La art. 15 alin. (5) se indică eronat calea de atac ca fiind contenciosul administrativ, or, activitățile de restricționare a drepturilor subiecților de date în cadrul urmăririi penale necesită a fi supusă mecanismului de contestare în cadrul procedurii penale. A se menționa că contestarea în contencios administrativ admite ingerințe de ordin procedural și procesual urmăririi penale, dar și la general modului care se pot examina astfel de cazuri. Un simplu anti-exemplu ar fi: în cazul contestării în contencios administrativ, instanța de judecată va dispune pârâtului să prezinte dosarul în instanța de judecată la care va avea acces și reclamantul, în acest sens cu ușurință poate fi periclitat mersul urmăririi penale.

9. La art. 25 din proiect, nu au fost transpuse prevederile art. 28 alin. (2) din Directiva 2016/680. Mai mult, Tabelul de concordanță este realizat în baza primului proiect de lege, neconsemnându-se modificările operate prin proiectul transmis la reavizare. În Tabelul de concordanță se menționează prevederile Nu din Directiva 2016/680, dar din Legea nr. 195/2024 – Legea care NU este aplicabilă prelucrărilor de date din sectorul polițienesc. Cu alte cuvinte spus, proiectele de acte normative din domeniul polițienesc nu fac obiectul de reglementare a art. 36 din Legea nr. 195/2024.

10. La art. 30 alin. (1), proiectul conține scutirea instanțelor de judecată de a deține un responsabil cu protecția datelor în contextul desfășurării justiției, însă proiectul de lege nu conține o argumentare la acest caz pentru a înțelege voința legiuitorului, mai ales având în vedere faptul că instanțele judecătorești conform Legii nr. 195/2024 sunt obligate să desemneze un responsabil cu protecția datelor pentru activitățile administrative, de secretariat, supraveghere video, control acces etc. În acest sens, aceeași persoană ar putea îndeplini sarcina persoanei responsabile și în cazul desfășurării justiției.

11. Proiectul NU desemnează autoritatea de supraveghere competentă de aplicare a acestei legi. La art. 39 din proiect, se menționează că Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal nu este competent să supravegheze instanțele de judecată în activitatea de desfășurare a justiției, însă Capitolul VI Secțiunea 1 din Directiva 2016/680 obligă statele să desemneze una sau mai multe Autorități de supraveghere;

Proiectul nejustificat NU transpune:

- criteriile de desemnare a Autorității de supraveghere competentă;
- Independența;
- Cerințe față de membri Autorității de supraveghere; etc.

12. La art. 41 din proiect, eronat se menționează dreptul persoanei vizate de a contesta acțiunile operatorului și a persoanelor împuternicite (care ar putea fi și de drept privat) în ordine de contencios administrativ, or, Codul administrativ permite contestarea acțiunilor/inacțiunilor instituțiilor și autorităților publice, dar nu și entităților de drept privat care ar putea avea calitate de persoană împuternicită de către operator, cum ar fi în cazul prestatorilor de comunicații electronice, companiilor IT etc.

13. La art. 43 alin. (1), se propune reformularea acestuia după modelul art. 88 din Legea nr. 195/2024, care stabilește sancțiuni mai puțin dure pentru anumite tipuri de încălcări.

14. În art. 45, se propune de a completa cu un alineat nou (4) cu următorul cuprins:

„(4) La articolul 87 alineatul (3) din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, după cuvântul „operatorul” se introduc cuvintele „sau persoana împuternicită de operator”.

În redacția actuală, art. 87 alin. (3) din Legea nr. 195/2024 prevede că „Amenzile pot fi aplicate numai dacă se stabilește că operatorul a săvârșit intenționat sau din neglijență o încălcare prevăzută la art.88”. Această normă ar trebui să se aplice în mod egal și persoanei împuternicite de operator.

15. Corelarea normelor și previzibilitatea.

Prin art. 2 lit. c) din Legea nr. 195/2024 care intră în vigoare la 23.08.2026, se indică că această Lege NU se aplică prelucrării datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, investigării, depistării sau urmăririi penale a infracțiunilor ori al executării sancțiunilor penale, inclusiv al protejării împotriva amenințărilor la adresa securității publice și al prevenirii acestora. În cadrul proiectului de lege sunt circa 15 trimiteri la normele Legii nr. 195/2024, ceea ce generează o conduită imprevizibilă. Care dintre norme prevalează având în vedere că în conformitate cu Legea nr. 100/2017, art. 5. Clasificarea normelor juridice, se stabilește că (1) *”În funcție de caracterul lor, normele juridice se împart în generale, speciale și derogatorii.”*, (2) *”Normele juridice generale sunt aplicabile fie tuturor raporturilor sociale sau subiecților de drept, fie unor categorii de raporturi sau de subiecți, fără a-și pierde caracterul de generalitate”*, (3) *Normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială”*, (4) *Normele juridice derogatorii sunt diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie și sunt aplicabile unei situații determinate. În caz de divergență între o normă generală sau specială și o normă derogatorie, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma derogatorie.”*

Astfel, nu este clar care dintre norme va avea prioritate în condițiile în care:

- a) atât prevederile Legii nr. 195/2024 și ale proiectului de lege conțin norme derogatorii;
- b) ambele acte vor avea forță juridică de act normativ organic (lege specială);
- c) prevederile ambelor Legi, vor intra în vigoare la aceeași dată: 23.08.2026.

16. În ceea ce privește denumirea actului normativ, a se menționa că, chiar dacă propunerea a fost respinsă având o motivare aridă refuzul autorului este contradictoriu:

- a) Directiva 2016/680 – reprezintă actul normativ de referință din UE, în baza căruia, Statele membre au adoptat legi specifice de transpunere a cerințelor acestei Directive.
- b) La mod practic, proiectul de lege nu transpune Directiva spre deosebire de țările din UE.

Autorul inversează înțelesul armonizării legislației naționale la legislația UE, or, ar reieși faptul că se adaptează cerințele Directivei la legislația națională

modificând prevederile din Directiva 2016/680 și adaptându-le la cadrul legal național.

17. Modificările introduse cu privire la judecarea cauzei în ordine penală.

Propunerea contravine explicațiilor de aplicare a legii după criteriul material, unde se specifică expres trei scopuri:

- a) prevenirii infracțiunilor, inclusiv al prevenirii și protejării împotriva amenințărilor la ordinea și securitatea publică;
- b) depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor;
- c) executării pedepselor penale sau a măsurilor de siguranță.

18. Este erodat scopul Notei informative, astfel, din Nota informativă autorul proiectului a generat o „Notă explicativă – care determină obiectul de aplicare a proiectului din enumerarea exhaustivă a cazurilor în care se va aplica această Lege”, justificând aceste colizii prin interpretarea eronată a art. 71 alin. (4) din Legea nr. 100/2017.

Ținem să precizăm că, în realitate, acest scop duce la limitarea câmpului legal de aplicare a legii, or, mecanismul de adoptare și amendare a cadrului legal nu prevede posibilitatea amendării/modificării Notei de fundamentare.

În cele din urmă, „interpretarea” adusă în Nota de fundamentare va prevala textul actului normativ. În cele din urmă, păstrarea conținutului Notei de fundamentare, va duce la aplicarea neuniformă și docilă, după cum va conveni autorităților.

Cu titlul de exemplu prezentăm următoarele colizii fundamentale:

- a) Cap. II Criteriile de aplicare a legii – sunt listate exhaustiv cele 3 scopuri în care poate fi aplicată Legea:
 - a) prevenirii infracțiunilor, inclusiv al prevenirii și protejării împotriva amenințărilor la ordinea și securitatea publică;
 - b) depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor;
 - c) executării pedepselor penale sau a măsurilor de siguranță.

Între timp, la propunerea Procuraturii Generale, proiectul de lege a fost completat cu un scop nou (care NU se regăsește în Directiva 2016/680), - judecarea cauzelor penale.

b) La pct. a), b) și c) – s-a încercat de a lista cazurile în care se va aplica Legea însă, fiind omise cu desăvârșire cazurile în care:

- a) Procesul de vetting și prevetting;
- b) Verificarea integrității financiare de Consiliul Superior al Procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii în cadrul procesului de selecție și evaluare a performanțelor judecătorilor/procurorilor, în cazul unor sesizări cu privire la lipsa

integrității financiare și sesizării organelor de urmărire penală în caz de depistare a unor astfel de cazuri;

c) anchetele paralele și recuperarea bunurilor infracționale;

d) măsurile informative/contrainformative realizate de Servicul Informații și Securitate, dar și alte organe responsabile precum: Centrul Național Anticorupție, în contextul prevenirii și combaterii actelor de corupție în calitate de fapte care atentează la securitatea națională (a se vedea aspectele de prevenire și combatere a actelor de corupție au fost incluse în Legea nr. 249/2025 privind securitatea națională a Republicii Moldova, în calitate de scopuri legitime urmărite dar și scopurile de ordine și securitate publică).

În acest context, observăm cu atribuțiile și mijloacele acordate unor instituții și autorități publice care urmăresc scopurile polițienești, au fost reflectate în diferite acte normative care NU vor face obiectul de reglementare a acestui proiect de lege.

Mai mult, pe parcurs legislația națională va fi modificată/abrogată iar nota de fundamentare va rămâne intactă motiv pentru care, acest fenomen și practică este superfluu și contrară cadrului legal național și atentează la securitatea raporturilor juridice.

Astfel, solicităm modificarea conținutului Notei de fundamentare și alinierea la imperativul prevăzut de Legea nr. 100/2017, prin explicarea voinței – direcțiilor și spiritului legii și excluderea listării exhaustive a cazurilor în care va fi aplicată legea.

Mulțumim anticipat pentru considerare și exprimăm deschiderea și disponibilitatea comunității de afaceri de a oferi suportul și expertiza necesară în vederea ajustării cadrului legal pentru realizarea unei dezvoltări sustenabile pe termen lung.

Cu respect,

Mariana RUFA

Director executiv

Asociația Businessului European